

Advies Natuurwaarden Milieu Educatief
Centrum te Assen

BügelHajema

Plek voor ideeën

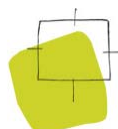
Advies Natuurwaarden Milieu Educatief
Centrum te Assen

Inhoud

Rapport en bijlagen

25 november 2011

Projectnummer 015.00.02.57.00

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Plangebied en voorgenomen plannen	7
2.1	Ligging	7
2.2	Huidige situatie	7
2.3	Voorgenomen plannen	8
3	Gebiedsbescherming en effectbepaling	13
3.1	Natuurbeschermingswet 1998	13
3.2	Omgevingsvisie - Ecologische Hoofdstructuur	13
4	Soortenbescherming en effect-bepaling	19
4.1	Vaatplanten	20
4.2	Zoogdieren - vleermuizen	21
4.3	Zoogdieren - overige	22
4.4	Vogels	24
4.5	Amfibieën	26
4.6	Reptielen	27
4.7	Vissen	27
4.8	Dagvlinders	28
4.9	Libellen	28
4.10	Overige ongewervelden	28
5	Conclusie en consequenties	29
5.1	Beschermde gebieden	29
5.2	Beschermde soorten	30
5.3	Houdbaarheid	31
6	Bronnen	33
6.1	Veldbezoek	33
6.2	Media	33
6.3	Literatuur	34

Bijlagen

Inleiding

Er bestaan plannen voor de ontwikkeling van een Milieu Educatief Centrum en natuurspeelbos/klimbos nabij de kinderboerderij De Hofstede te Assen. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken, dient een bestemmingsplanprocedure te worden gevoerd. In dit kader is het conform artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar effecten op natuurwaarden (soortenbescherming en gebiedsbescherming).

AANLEIDING

Het advies natuurwaarden behandelt de ecologische beoordeling van vorengenoemde activiteit. De effecten op natuurwaarden worden beoordeeld in relatie tot bestaande wet- en regelgeving op het gebied van soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet en de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998, de Nota Ruimte en de Omgevingsvisie Drenthe. Waar nodig, wordt aandacht besteed aan het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Nadere informatie over deze wet- en regelgeving is opgenomen in bijlage 1.

DOEL VAN HET ADVIES

De ligging van het plangebied wordt weergegeven in het navolgende figuur (figuur 1).

PLANGEBIED

Het rapport bestaat uit de volgende onderdelen:

OPZET VAN HET RAPPORT

- een beschrijving van het plangebied en de voorgenomen plannen;
- een beschrijving van de effecten op de te beschermen natuurwaarden;
- de conclusies en de consequenties.

De beschrijving van de relevante te beschermen natuurwaarden is gebaseerd op:

INFORMATIE

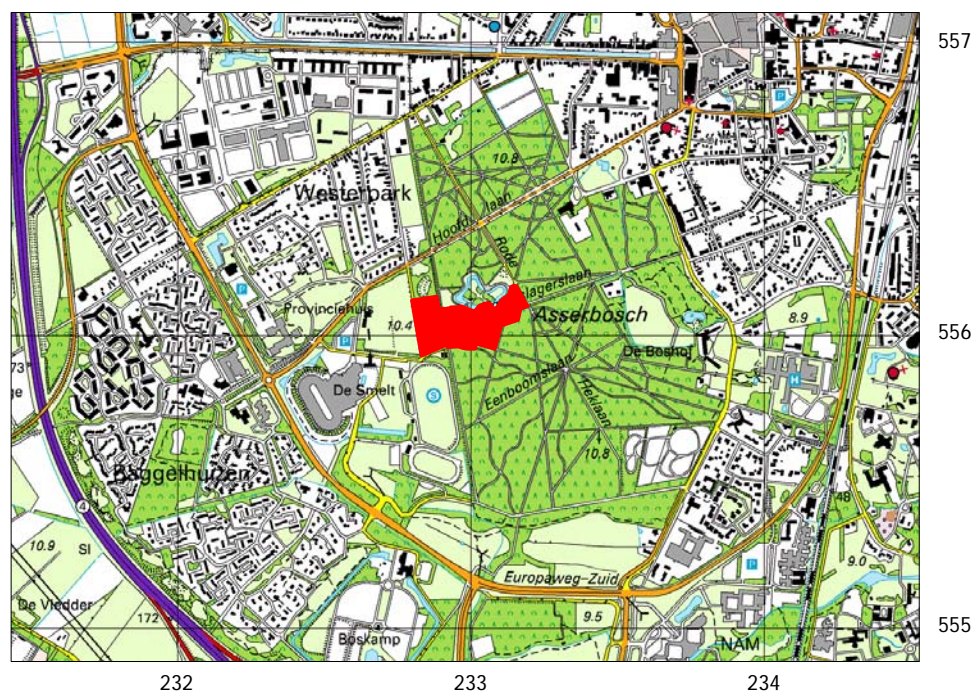
- bestaande bronnen, zoals databanken, verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, rapporten en websites;
- verkennend veldbezoek waarbij vooral is gekeken naar kritische en/of beschermde soorten, zowel wat betreft de aanwezigheid van als potenties voor deze soorten.

Op basis van de bekende gegevens en het veldbezoek zijn de mogelijke effecten als gevolg van de toekomstige ontwikkelingen bepaald. Daarnaast zijn (de effecten van) deze ontwikkelingen beoordeeld in het kader van de natuurwetgeving. Het is mogelijk dat het onderzoek aantoont dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is. Waar nodig, wordt aandacht geschonken aan eventuele mitigerende en compenserende maatregelen.

BEOORDELING

Tot slot worden in het hoofdstuk Conclusie en consequenties de bevindingen van het onderzoek kort weergegeven.

BEVINDINGEN

Figuur 1. Topografische kaart met ligging plangebied (rood) (bron ondergrond: Mijn Kadaster)

Plangebied en voorgenomen plan- nen

2

2.1

Ligging

Het plangebied ligt aan de zuidwestzijde van Assen, in de kilometerhokken¹ 232-555, 233-555, 232-556 en 233-556 en in uurhok¹ 12-43. Figuur 1 geeft een overzicht van de ligging van het plangebied en de betreffende kilometerhokken. Het plangebied is in drie delen op te delen. Deze drie deelgebieden worden in figuur 2 weergegeven.

Figuur 2. Luchtfoto met globale ligging deelgebieden (rood) (bron ondergrond: Google Earth)

2.2

Huidige situatie

Deelgebied 1 bestaat uit een voetbalveldje, een woonerf (Stadsbroek 3) en een dierenweide. Het voetbalveldje ligt aan de zuidzijde en is omheind met een hekwerk. Buiten dit hekwerk staan verspreid enkele bomen en struiken. Het

DEELGEBIED 1

¹ Een kilometerhok is een vastgelegd gebied van 1 km bij 1 km. De Topografische Dienst heeft deze hokken ingevoerd als rasterverdeling voor het tekenen van de topografische kaarten van Nederland. Een uurhok is een gebied van 5 km bij 5 km gebaseerd op diezelfde verdeling.

woonerf ligt centraal in het deelgebied. Op het woonerf staan een woning en enkele bijgebouwen. Het erf bestaat verder voor een groot deel uit gazon en tuin. Verspreid zijn enkele grotere bomen aanwezig. De dierenweide ligt aan de noordzijde van het deelgebied en is in gebruik door kinderboerderij De Hofstede. Verspreid over de dierenweide staan enkele solitaire bomen. Het gehele deelgebied is omsloten door een smalle sloot.

Voetbalveldje

DEELGEBIED 2

Deelgebied 2 betreft een deel van kinderboerderij De Hofstede (Bosrand 1). Dit deelgebied is voor het grootste deel verhard en bebouwd.

Kinderboerderij De Hofstede

DEELGEBIED 3

Deelgebied 3 betreft een deel van het Asserbos. Een groot deel van deelgebied 3 wordt ingesloten door de Touwslagerlaan, de Sportlaan en de Brandlaan. Zoals de namen doen vermoeden, zijn langs de genoemde paden (laan)bomen aangeplant. Langs de zuidzijde van de Touwslagerlaan is een sloot gelegen.

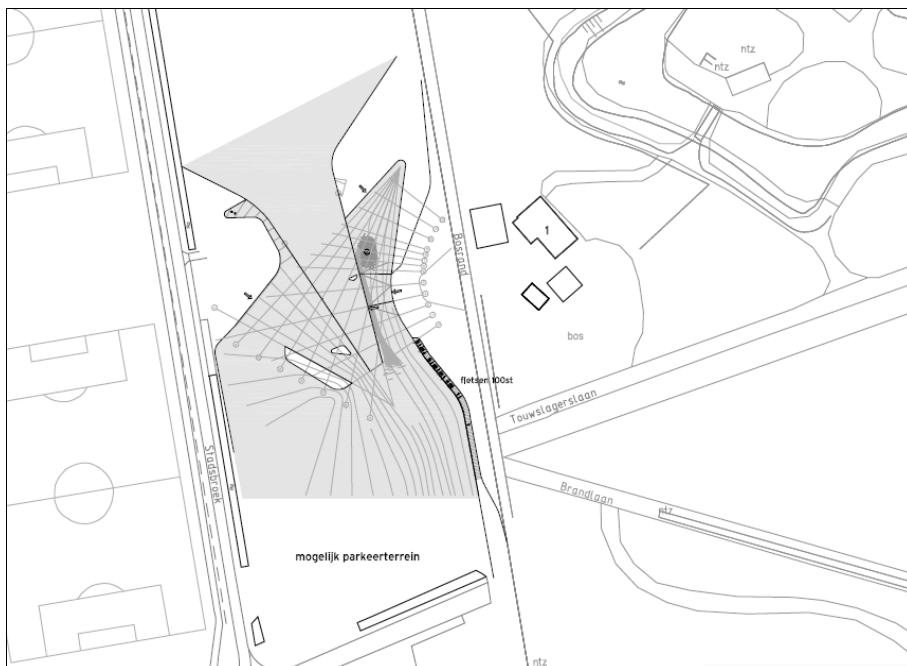
2.3

Voorgenomen plannen

Het voornemen is het oprichten van een Milieu Educatief Centrum met verschillende functies waaronder een wijkpost van de gemeente en een biomassa-installatie. Ten behoeve van dit plan zal in deelgebied 1 de woning inclusief bijgebouwen (Stadsbroek 3) alsmede het aanwezige groen respectievelijk worden gesloopt en verwijderd. Figuur 3 geeft een impressie van de nieuwe inrich-

ting van het deelgebied. Het Milieu Educatief Centrum zal de volgende functies herbergen:

- horecagelegenheid;
- leslokalen, filmruimte en praktijkruimte;
- ruimten voor opslag;
- (expositie)ruimten voor verschillende natuurorganisaties;
- wijkpost van de gemeente waaronder begrepen de opslag van voertuigen;
- biomassa-installatie.

Figuur 3. Impressie Milieu Educatief Centrum & Wijkpost Assen (Bron: concept ontwerp, Twentyfour Hours BV, 8 december 2009)

Het gebouw krijgt twee bouwlagen; een begane grond en een verdieping. Ten behoeve van de uitvoering van het unieke architectonische principe worden gronden opgehoogd. Hierdoor ontstaat het beeld dat de bebouwing deels ondergronds ligt. Het grondoppervlak van de begane grond, van de delen waar bebouwing wordt opgericht, beslaat circa 750 m². Een deel van de eerste verdieping overlapt de begane grond. De hoofdingang van het gebouw is gesitueerd aan de zijde van de Bosrand. Hier is tevens ruimte gereserveerd voor fietsenstallingen.

De wijkpost is gesitueerd in het westelijke deel van de bebouwing op de begane grond. De stalling van voertuigen is eveneens voorzien in dit deel van het gebouw.

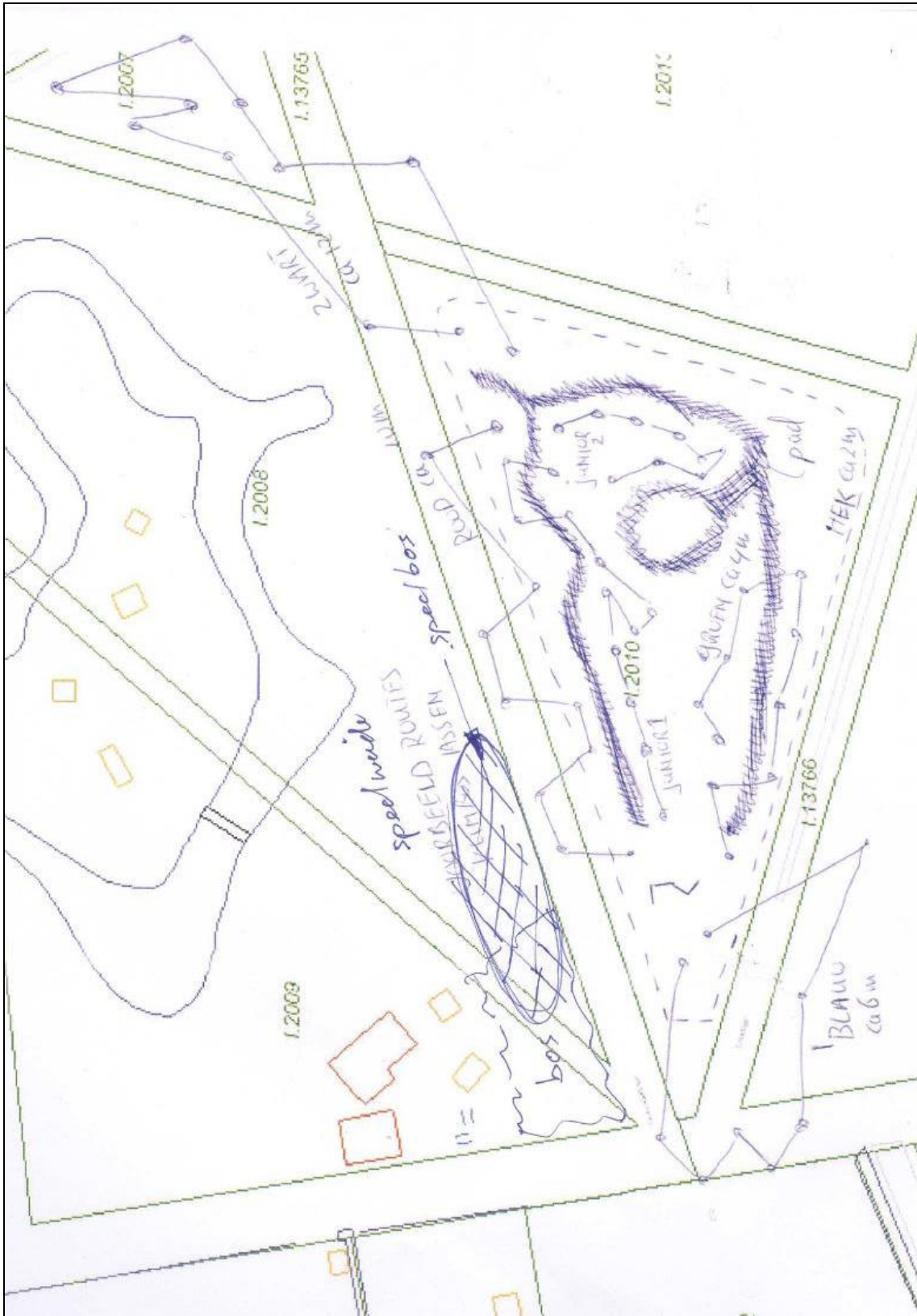
In het gebouw van het MEC is een biomassa-installatie voorzien. Deze installatie voorziet in de energiebehoefte van het complex. De biomassa-installatie heeft een hoogte van circa 20 m. De toren heeft dezelfde natuurlijke uitstra-

ling als de rest van de bebouwing. Tevens is de toren opengesteld voor publiek en dient daarmee als uitkijkpunt. Door het integreren van de biomassa-installatie in het MEC wordt de duurzame energieopwekking zichtbaar gemaakt en heeft het hiermee eveneens een educatief doel. Organisch (snipper) afval wordt gebruikt als input voor de installatie. Het betreft door het personeel van de wijkpost opgehaalde groen uit de stad. Daarnaast is ook het gebruik van mest en organisch restafval van de kinderboerderij een mogelijkheid. Hiermee wordt invulling gegeven aan het 'cradle to cradle'-principe. Deze biomassa-installatie voorziet niet in de uitstoot van CO². Door de te realiseren wijkpost in het gebouw wordt de logistiek van het organisch afval efficiënter.

De theeschenkerij (gesitueerd in één van de gebouwen) van de kinderboerderij De Hofstede in deelgebied 2 zal worden opgeheven. De bebouwing zal worden gebruikt ten behoeve van een andere functie (mogelijk kinderdagverblijf).

Deelgebied 3 zal worden gebruikt als een natuurspeelbos/klimbos. In het deelgebied zal een zogenaamd klimbos en een speelbos/-weide worden gerealiseerd. Voor het speelbos/-weide zal het gebied tussen de bebouwing van de kinderboerderij en de Touwslagerslaan worden gebruikt. De speelweide is reeds als zodanig in gebruik.

Ten behoeve van het klimbos zullen zes verschillende klimroutes door de bomen worden aangelegd. Hiertoe zullen tussen verschillende bomen (touw)bruggen worden aangelegd. Door speciale bevestiging zullen de bomen minimale schade oplopen. De hoogte van de routes varieert van 0 tot 12 m hoog. In figuur 4 is een schets van de beoogde routes opgenomen. De Routes starten en eindigen binnen de driehoek Touwslagerlaan, Sportlaan en Brandlaan. De routes zullen alleen op hoogte buiten deze driehoek komen. De routes komen in het geheel niet buiten de begrenzing van deelgebied 3. Binnen de genoemde driehoek zal een onverhard pad worden aangelegd dat min of meer parallel loopt aan de verschillende routes. Aan de rand van de driehoek zal verder een hekwerk van circa 2 m hoogte worden aangebracht om te voorkomen dat de routes buiten openingstijden worden gebruikt. Er zal geen verlichting van het terrein plaatsvinden. Ten behoeve van de aanleg van de routes, het pad en het hekwerk is enige uitdunning van het bos nodig. Verder zullen er bomen moeten worden opgesnoeid. De uitdunning en opsnoei zal zeer terughoudend worden uitgevoerd. Het klimbos zal in harmonie met de omgeving worden aangelegd.

Figuur 4. Schets voorbeeld routes klimbos Assen (07-11-2011)

G e b i e d s b e s c h e r - m i n g e n e f f e c t b e - p a l i n g 3

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Natuurbeschermingswet 1998 en de Nota Ruimte (zie bijlage 1). Met betrekking tot de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte uitgewerkt in de Omgevingsvisie Drenthe.

3 . 1

N a t u u r b e s c h e r m i n g s w e t 1 9 9 8

Het plangebied is geen onderdeel van en grenst niet aan een beschermd gebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied is het Beschermd natuurmonument Overcingel, dat is gelegen in de kern van Assen op ruim één kilometer afstand van het plangebied. Het landgoed Overcingel betreft een gebied met bijzondere bomen en planten. Verder ligt het Natura 2000-gebied Witterveld op een afstand van ruim een anderhalve kilometer. Het Witterveld betreft een heide- en hoogveengebied en is gelegen ten zuidwesten van Assen. Tussen de beschermde gebieden en het plangebied ligt onder meer bebouwing en infrastructuur. Het plangebied heeft daarnaast geen belangrijke ecologische relaties met de beschermde gebieden.

INVENTARISATIE

Gezien de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden, de aard van de ontwikkelingen en de huidige terreinomstandigheden van het plangebied zijn geen negatieve effecten op beschermde gebieden te verwachten.

EFFECTEN

Voor deze activiteit is geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig. Het is echter aan het bevoegd gezag, het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe, om deze visie te bevestigen.

CONCLUSIE

3 . 2

O m g e v i n g s v i s i e - E c o l o g i s c h e H o o f d - s t r u c t u u r

De deelgebieden kinderboerderij (deelgebied 2) en natuurspeelbos/klimbos (deelgebied 3) liggen binnen de Ecologische Hoofdstructuur. Figuur 4 geeft een

INVENTARISATIE

overzicht van de ligging van de Ecologische Hoofdstructuur. De begrenzing ligt ter hoogte van het plangebied langs de weg Bosrand.

Figuur 4. Kaart Concretisering EHS2010, Ecologische Hoofdstructuur is helder groen gekleurd (Bron: Atlas van Drenthe)

NATUURBEHEERPLAN

Op basis van het Natuurbeheerplan 2011 blijkt dat deelgebied 3 het beheertype Droogbos met productie (N16.01) toegekend heeft gekregen (Beheertypenkaart). Op basis van de Ambitiekaart blijkt dat voor het deelgebied de ambitie Vochtigbos met productie (N16.02) geldt. De beheertypen hebben een vegetatiekundige basis, maar staan voor een hele levensgemeenschap van planten en dieren. In de Index Natuur en Landschap (15) is te vinden om welke soorten en soortengroepen het gaat. Doel is om de gebieden geschikt te houden of te maken voor die levensgemeenschap. De algemene beschrijving van beide beheertypen zijn als bijlagen opgenomen (bijlage 2 en 3).

Het bosperceel dat wordt ingesloten door de Touwslagerlaan, de Sportlaan en de Brandlaan betreft een perceel gemengd bos (zie figuur 5). Hier zijn forse exemplaren van beuk, douglas, fijnspar, grove den en lariks aanwezig. In de ondergroei staan jonge exemplaren van deze soorten en daarnaast berk, esdoorn, hulst, taxus en vlier. Opvallend is de aanwezigheid van enkele exemplaren van rododendron. In de kruidlaag groeit blauwe bosbes, braam en brede stekelvaren. Aan de rand van de aangrenzende sloot werd dubbelloof (Rode Lijst: gevoelig) aangetroffen.

Figuur 5. Aanzicht deelgebied 3 vanaf de Touwslagerlaan

De Touwslagerslaan wordt gevormd door zomereik (zie figuur 6). Ten noorden van de Touwslagerslaan en ten zuiden van de kinderboerderij ligt nog een klein perceel bos dat voornamelijk bestaat uit fijnspar, grove den, sitkaspar, zachte berk en zomereik. Er staan jonge exemplaren van beuk, gewone vlier en wilde lijsterbes. In de kruidlaag is voornamelijk braam en brede stekelvaren te vinden.

Figuur 6. Aanzicht Touwslagerslaan en speelbos/-weide

Ten zuiden van de Brandlaan bestaat het bos binnen het deelgebied overwegend uit beuk, douglasspar, fijnspar, lariks en zomereik. In de ondergroei staan hier soorten als braam, brede stekelvaren, geel nagelkruid, gewone salomonszegel, gewone vlier, klaverzuring en wilde lijsterbes.

Het bos aan de oostzijde van de Sportlaan bestaat deels uit een vak met een gevarieerde leeftijdsopbouw. Grote exemplaren betreffen voornamelijk beuk, lariks en zomereik. In de ondergroei zijn hier onder meer blauwe bosbes, brede stekelvaren, pijpenstrootje en rododendron te vinden. Dit gevarieerde deel gaat in noordelijke richting over in een vak met voornamelijk exemplaren van reuzenzilverspar. Een deel van het vak met reuzenzilversparren valt binnen de begrenzing van het plangebied.

Aan de noordoostzijde maakt nog een driehoekig vak deel uit van het plangebied. Dit vak wordt voornamelijk gevormd door beuk en zomereik (zie figuur 7). De ondergroei is zeer schaars. Plaatselijk is brede stekelvaren, braam en grote brandnetel. Verspreid zijn verder nog enkele jonge exemplaren van beuk, hulst en reuzenzilverspar aanwezig.

Figuur 7. Aanzicht deelgebied 3 vanaf de Touwslagerlaan

EFFECTEN Gezien de ligging en aard van de ontwikkelingen leiden deze in de deelgebieden 1 (ligt buiten de EHS) en 2 niet tot significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur. Binnen deelgebied 2 blijft blijven de bestaande gebouwen gehandhaafd en zal hooguit sprake zijn van een functieverandering (kinderopvang).

De plannen voor deelgebied 3 zullen zoveel mogelijk in harmonie met de omgeving worden gebouwd. Er zal onder meer geen verlichting en verharding worden aangebracht en bij de aanleg zal rekening worden gehouden met de aanwezigheid van waardevolle vegetaties. Het plaatsen van een hekwerk binnen de driehoek Touwslagerlaan, de Sportlaan en de Brandlaan kan een barrière vormen voor (grondgebonden) dieren zoals egel. Hierbij is van belang dat in het hekwerk voldoende (grote) openingen aanwezig zijn. Door de zeer hoge dichtheid van wandelpaden door en rond deelgebied 3 is de verstoring als gevolg van menselijke aanwezigheid (optisch en geluid) in het gehele deelgebied

in hoge mate reeds aanwezig. De aantrekkende werking van de kinderboerderij zorgt ervoor dat juist in dit deel van het Asserbos een relatief hoge recreatiedruk aanwezig is. Desondanks wordt het in het bosperceel zelf, ten gevolge van de aanleg van het natuurspeelbos en klimbos, wel drukker. Dit heeft tot gevolg dat de waarde van dit bosgebied voor de huidige broedvogelpopulatie wat zal afnemen. Omdat het om relatief veel voorkomende soorten gaat, is dit effect beperkt. Rust en stilte is met name tussen zonsondergang en zonsopkomst aanwezig en dit zal ook zo blijven.

Het omliggende bos maakt geen onderdeel uit van de plannen. Als gevolg van het plan voor de realisatie van een MEC kan wel een periodieke toename van de recreatiedruk in de omgeving van het plangebied optreden. De ontwikkeling van het natuurspeelbos/klimbos zal gezien het karakter van de activiteit slechts een geringe toename van de recreatiedruk in het omliggende Asserbos ten gevolge hebben. Over het relatief dichte netwerk van paden in het Asserbos wordt reeds veel door wandelaars gelopen. De toename in de omgeving zal dan ook gering zijn. Betreding van het omliggende bosgebied is uitsluitend op wegen en paden.

Indien bij het uitwerken van de plannen en de uitvoering van de werkzaamheden rekening wordt gehouden met natuurwaarden, zullen de effecten op de natuurwaarden beperkt zijn. Dit geldt ook voor kenmerken, zoals rust en stilte, bodem opbouw, waterkwaliteit en donkerte. Het is aan het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe, om in het kader van de provinciale omgevingsverordening te oordelen of de activiteiten toelaatbaar zijn.

CONCLUSIE

Soortenbescherming en effectbepaling

4

Relevante wet- en regelgeving op het gebied van de soortenbescherming betreft de Flora- en faunawet en het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Nadere informatie over deze wet- en regelgeving is opgenomen in bijlage 1. Het onderzoek is uitgevoerd op basis van bestaande gegevens en een verkennend veldbezoek.

WET- EN REGELGEVING

Op basis van de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet worden de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes ingedeeld. Het gaat hierbij om algemene soorten (soorten uit tabel 1), overige soorten (soorten uit tabel 2) en strikt beschermde soorten (soorten uit tabel 3). Om verwarring te voorkomen, wordt in dit rapport respectievelijk de benaming licht, middelzwaar en streng beschermd gehanteerd (zie bijlage 1). De inheemse vogelsoorten hebben een afwijkend beschermingsregime (valt zowel onder het middelzware als het strenge beschermingsregime).

BESCHERMINGSREGIME

Het bronnenonderzoek is met name gebaseerd op de informatie van de Nationale Databank Flora en fauna (NDFF). De gemeente Assen heeft een abonnement op deze database en heeft voor het betreffende plan tijdelijk een machtiging aan BügelHajema Adviseurs verstrekt. Geraadpleegde databanken, verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, websites en rapporten zijn met een eigen nummer in de literatuurlijst opgenomen. Gegevens uit deze bronnen worden bij het bespreken van de verschillende soortengroepen alleen genoemd indien ze een meerwaarde voor het onderzoek hebben.

BRONNEN

Het plangebied en zijn omgeving is begin maart 2011, eind oktober 2011 en half november 2011 bezocht om een beeld te krijgen van de terreinomstandigheden van het plangebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna (zie ook paragraaf 6.1). Daarnaast is in mei en juni 2011 een aanvullend veldonderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van de soortengroep vleermuizen en de soort huismus. Gezien de aard van het plangebied en op basis van de indruk die van het plangebied is verkregen, de kennis over leefgebieden van soorten en de beschikbare gegevens, kan van alle soortengroepen met voldoende zekerheid een oordeel worden gegeven over het voorkomen van beschermde soorten in het gebied.

VELDBEZOEK

Aangezien eventuele ontwikkelingen in deelgebied 2 alleen bestaan uit een functiewijziging van het gebouw met de op te heffen functie theeschenkerij, worden voor dit deelgebied op voorhand geen negatieve effecten op be-

ONDERZOEKSGBIED

schermde soorten verwacht. Dit deelgebied wordt in dit hoofdstuk dan ook niet verder besproken.

4 . 1

V a a t p l a n t e n

INVENTARISATIE	Op basis van de NDFF (1) blijkt dat de betreffende kilometerhokken matig tot goed zijn onderzocht op de aanwezigheid van vaatplanten. In de betreffende kilometerhokken zijn de licht beschermde brede/duinwespenorchis, gewone dotterbloem, gewone vogelmelk, kleine maagdenpalm en koningsvaren en de middelzwaar beschermde gele helmbloem, kleine zonnedauw, rietorchis en ronde zonnedauw bekend. Er zijn geen gedetailleerde waarnemingen van deze soorten bekend binnen het plangebied.
DEELGEBIED 1	Binnen deelgebied 1 is het groen over het algemeen aangeplant. Rond het voetbalveldje, dat uit een vrij open grasvegetatie bestaat, staan enkele exemplaren van zomereik, zwarte els en hazelaar. Op het woonerf zijn verschillende tuinplanten en -struiken aangeplant. In de tuin werden twee licht beschermde soorten, gewone vogelmelk en kleine maagdenpalm, als tuinplant aangetroffen. In de berm van de Stadsbroek voor het woonhuis werd eveneens en polletje gewone vogelmelk aangetroffen. Mogelijk is de soort hier vanuit de tuin verwilderd. Verder staan hier boomsoorten, zoals zomereik en fijnspar. De dierenweide heeft een zeer korte grazige vegetatie. Verspreid staan hierin enkele zomereiken. In het slootje groeit onder meer gewoon sterrenkroos en mannagrass.
DEELGEBIED 3	Deelgebied 3 betreft gemengd bos. Hier zijn forse exemplaren van beuk, douglas, fijnspar, grove den, lariks en reuzenzilverspar aanwezig. In de ondergroei staan jonge exemplaren van deze soorten en daarnaast berk, esdoorn, gewone vlier, hulst, taxus en wilde lijsterbes. Opvallend is de aanwezigheid van enkele exemplaren van rhododendron. In de kruidlaag groeit blauwe bosbes, braam en brede stekelvaren. Aan de rand van de sloot langs de Touwslagerslaan groeit de rode lijstsoort dubbelloof (Rode Lijst: gevoelig).
	Op basis van de aangetroffen terreinomstandigheden, het gebruik en het beheer van het plangebied en de bekende verspreidingsgegevens, wordt de aanwezigheid van middelzwaar en streng beschermde soorten binnen het plangebied niet verwacht. Op basis van de terreinomstandigheden en veldbezoek kan de aanwezigheid van de licht beschermde soort brede wespenorchis niet worden uitgesloten. Brede wespenorchis komt verspreid in Assen voor en kan spontaan in onder meer tuinen en groenvoorzieningen verschijnen.
EFFECTEN	Bij het verwijderen van vegetatie en het vergraven van de bodem kunnen enkele exemplaren van de licht beschermde brede wespenorchis worden verstoord en/of vernield.

Op basis van de veldbezoeken en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep vaatplanten ontstaan. Ten behoeve van de ontwikkelingen kunnen enkele exemplaren van een licht beschermde soort worden beschadigd en/of kan de standplaats worden vernietigd (artikel 8). In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor licht beschermde soorten een vrijstelling voor artikel 8 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten hoeft voor deze soort geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

CONCLUSIE

4 . 2

Zoogdieren - vleermuizen

Op basis van de NDFP (1) blijkt dat de betreffende kilometerhokken slecht zijn onderzocht op de aanwezigheid van zoogdieren. Uit de betreffende kilometerhokken zijn waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger. Alle vleermuissoorten zijn streng beschermd. De variatie in het plangebied met opgaande begroeiing en open delen maakt het plangebied ook geschikt als foerageergebied voor verschillende soorten vleermuizen. Naar verwachting zijn de lanen van belang als vlieg-route tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden.

INVENTARISATIE

De woning (Stadsbroek 3) en een van de vrijstaande bijgebouwen in deelgebied 1 zijn opgetrokken uit baksteen (een bouwlaag) en hebben een pannendak. In de buitenmuren is een spouw aanwezig. Deze bebouwing is onder meer door de aanwezigheid van overhangende gevelpannen potentieel geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Tussen de kopgevels en de gevelpannen is een spleet aanwezig die veel door vleermuizen wordt gebruikt als invliegopening. In het binnen het plangebied aanwezig opgaand groen zijn geen spleten en holten aangetroffen die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

DEELGEBIED 1

Woonhuis Stadsbroek 3

Gezien de geschiktheid van de bebouwing op het perceel Stadsbroek 3 als verblijfplaats voor vleermuizen is hier in mei en juni 2011 aanvullend veldonderzoek uitgevoerd. De methode en bevindingen zijn gerapporteerd in het rapport "Nader onderzoek naar vleermuizen en huismus Milieu Educatief Centrum te Assen" (6). Op basis van het nader onderzoek is een goed beeld van de functie voor vleermuizen ontstaan. Gedurende het onderzoek zijn de vleermuissoorten gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis in of nabij Stadsbroek 3 waargenomen. Er zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen.

DEELGEBIED 3 In de bomen in deelgebied 3 zijn geen voor vleermuizen geschikte holten en spleten aangetroffen. Een uitzondering hierop vormen enkele zomereiken die een onderdeel vormen van de Touwslagerslaan. De dikkere bomen binnen deelgebied 3 betreffen, buiten de laanbomen, veelal naaldbomen. Levende naaldbomen worden vanwege de hars weinig gebruikt als verblijfplaats door vleermuizen. Binnen deelgebied 3 zijn in twee zomereiken die onderdeel uitmaken van de Touwslagerslaan holten met zwarte uitvloeisel waargenomen. De zwarte uitvloeisel heeft mogelijk betrekking op uitwerpselen van vleermuizen. De betreffende bomen worden echter niet gebruikt ten behoeve van de bevestiging van materialen voor de klimroutes (figuur 4).

EFFECTEN Als gevolg van de plannen zal het foerageergebied van vleermuizen veranderen, maar niet als zodanig verloren gaan. Activiteiten in deelgebied 3 zijn niet toegestaan tussen zonsondergang en -opkomst. Het ligt in de verwachting dat de waarde als foerageergebied niet zal afnemen. Negatieve effecten op verblijfplaatsen en vliegroutes worden niet verwacht.

CONCLUSIE Op basis van het aanvullend onderzoek en de geraadpleegde bronnen is een goed beeld van de voorkomende soorten en functies ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen verbodsovertredingen ten aanzien van vleermuizen verwacht.

4 . 3

Z o o g d i e r e n - o v e r i g e

INVENTARISATIE Op basis van de NDFF (1) blijkt dat de betreffende kilometerhokken slecht zijn onderzocht op de aanwezigheid van zoogdieren. Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van een aantal licht beschermde soorten, de middelzwaar beschermde eekhoorn en steenmarter en de streng beschermde boomarter en waterspitsmuis. Er zijn geen gedetailleerde waarnemingen van deze soorten bekend binnen het plangebied.

Er zijn twee oude waarnemingen van boomarter (1946 en 1951) uit het betreffende uurhok bekend. Gezien het beperkte aantal waarnemingen en het ontbreken van recente waarnemingen is het onwaarschijnlijk dat deze soort in het Asserbos en omgeving voorkomt. Daarnaast zijn binnen het plangebied geen geschikte verblijfplaatsen voor deze soort aanwezig.

Er is één waarneming van een waterspitsmuis in kilometerhok 233-556 uit 1971 bekend. Binnen het plangebied is geen geschikt leefgebied voor waterspitsmuis aanwezig.

Op basis van NDFF blijkt dat er verschillende waarnemingen van eekhoorn uit het Asserbos en omgeving bekend zijn. Binnen het plangebied zijn geen gedetailleerde waarnemingen van deze soort bekend. Tijdens de veldbezoeken zijn in deelgebied 3 en in de overige delen van het Asserbos vraatsporen (afgeknaagde kegels van fijnspar) van eekhoorn aangetroffen. Deelgebied 3 maakt dan ook onderdeel uit van het leefgebied van eekhoorn. In het plangebied zijn geen nesten van eekhoorn aangetroffen.

Eekhoornvraat aan kegels van fijnspar

Uit de betreffende kilometerhokken zijn enkele waarnemingen van steenmarter bekend. Er zijn geen waarnemingen bekend uit het plangebied en het Asserbos. Het ligt wel in de verwachting dat het plangebied een (klein) onderdeel uitmaakt van het foerageergebied van deze soorten. Verblijfplaatsen van steenmarter zijn niet aangetroffen en worden eveneens niet binnen het plangebied verwacht.

Verder worden in en direct rond het plangebied de licht beschermde soorten aardmuis, bosmuis, bunzing, egel, hermelijn (Rode lijst: gevoelig), huisspitsmuis, mol, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis en wezel (Rode Lijst: gevoelig) verwacht. Deze soorten zijn ook op basis van de NDFF uit de omgeving van het plangebied bekend.

Indien ontwikkelingen in deelgebied 3, zoals beoogd sober worden uitgevoerd, worden er geen negatieve effecten op het leefgebied van eekhoorn en steenmarter verwacht. Het deelgebied betreft een relatief smal perceel waar reeds veel verstoring optreedt. Aangezien het speelbos niet alle dagen en niet de gehele dag in gebruik zal zijn, zal het gebied ook niet als zodanig verloren gaan. Daarnaast maakt het slechts een klein deel uit van het gehele leefgebied van deze soorten.

EFFECTEN

Ten behoeve van de ontwikkelingen zal vegetatie worden verwijderd en de bodem worden vergraven, waardoor het leefgebied van de voorkomende licht beschermde soorten wordt aangetast en enkele vaste verblijfplaatsen worden vernietigd en verstoord. Ook kunnen enkele exemplaren worden gedood.

CONCLUSIE Op basis van de veldbezoeken en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep overige zoogdieren ontstaan. Verbodovertreden met betrekking tot zwaarder beschermde soorten wordt niet verwacht. Wel worden vaste verblijfplaatsen van een aantal licht beschermde soorten vernietigd en verstoord (artikel 11) als gevolg van de ontwikkelingen. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood (artikel 9). In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor licht beschermde soorten een vrijstelling voor de artikelen 9 tot en met 11. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is een ontheffingsaanvraag voor deze soorten niet aan de orde. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

4 . 4

V o g e l s

INVENTARISATIE Het plangebied is door de aanwezigheid van een afwisselende begroeiing geschikt broedgebied voor verschillende vogels. In het plangebied zullen dan ook verschillende vogelsoorten tot broeden komen. Het gaat hierbij onder meer om soorten als gaai, houtduif, koolmees, merel, roodborst, winterkoning en zwarte kraai. Nestplaatsen van vogelsoorten waarvan de nestplaats jaarrond is beschermd, zijn niet in of direct rond deelgebieden 1 en 3 aangetroffen. Soorten, zoals buizerd, havik en sperwer komen wel in het Asserbos tot broeden maar dan in gebieden waar meer rust heerst. De bomen in het deelgebied zijn ook allemaal specifiek beken. Op slechts vijf bomen na waren de bomen allemaal goed vanaf de grond te inspecteren. Op de grond onder de bomen werden geen restanten van nestmateriaal of botjes aangetroffen. In de NDFF (1) zijn ook geen gedetailleerde waarnemingen van in bomenbroedende roofvogels aanwezig uit of direct rond het plangebied. In een van de schuren van de kinderboerderij (deelgebied 2) is een nestplaats van kerkuil aanwezig. Deze nestplaats wordt niet fysiek bedreigd. Gezien de grote van het foerageergebied en de leefwijze van kerkuil worden op voorhand geen negatieve effecten als gevolg van de ontwikkeling op de nestplaats verwacht.

AANVULLEND ONDERZOEK Op voorhand kon de aanwezigheid van nestplaatsen van huismus in de bebouwing van Stadsbroek 3 niet worden uitgesloten. Nestplaatsen van huismus zijn jaarrond beschermd. Op het dak van het woonhuis en één van de vrijstaande bijgebouwen liggen dakpannen. De ruimte onder de dakpannen is vanuit de dakgoot bereikbaar voor huismus. Dergelijke situaties worden veel door huismussen gebruikt als nestplaats. Gezien de geschiktheid van de bebouwing op het perceel Stadsbroek 3 als nestplaats voor huismus is hier in mei en juni 2011

aanvullend veldonderzoek uitgevoerd. De methode en bevindingen zijn gerapporteerd in het rapport "Nader onderzoek naar vleermuizen en huismus Milieu Educatief Centrum te Assen" (6). Op basis van het nader onderzoek is een goed beeld van de functie voor huismus ontstaan. Gedurende het onderzoek zijn geen huismussen nabij Stadsbroek 3 waargenomen. De conclusie is dan ook dat er geen nestplaatsen van huismus in de te slopen bebouwing aanwezig zijn.

Op een korte afstand ten zuiden van deelgebied 3 is een oude verlaten kolonienestplaats van blauwe reiger aanwezig. In enkele lariksen zijn nog restanten van oude nesten aanwezig. Met de groei van de kolonienestplaats bij de Emmastraat (Hertenkamp), die op enige afstand van het plangebied ligt, is de kolonienestplaats op deze locatie afgenomen en is deze in 2011 geheel verlaten (mededeling J. Wessel). Nestplaatsen van blauwe reiger zijn niet jaarrond beschermd, maar alleen wanneer deze (tijdens het broedseizoen) in gebruik zijn ten behoeve van het broedsel.

Het broed- en foerageergebied van een aantal vogelsoorten zal als gevolg van de ontwikkelingen veranderen, maar niet als zodanig verloren gaan. De waarde als broedgebied zal door de menselijke aanwezigheid enigszins afnemen. Indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden opgestart, kunnen nesten van broedvogels worden verstoord.

EFFECTEN

Op basis van het aanvullend veldonderzoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep vogels ontstaan. Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Ontheffing voor het vernielen en verstoren van bewoonde en jaarrond beschermd nesten van vogels (artikel 11) wordt in principe niet verleend. Men kan er in deelgebied 1 van uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of als voor het broedseizoen wordt begonnen en de werkzaamheden continu voortduren. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustiger broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. Met betrekking tot deelgebied 3 is het gezien het gebied van belang dat alle bouwactiviteiten buiten het broedseizoen plaatsvinden. Het ligt in de verwachting dat broedvogels door het daadwerkelijk gebruik van het speelbos gedurende het gehele broedseizoen, zelf een rustiger broedplaats (op enige afstand) zullen zoeken en niet door de activiteiten worden verstoord. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt evenwel dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli loopt.

CONCLUSIE

Door de aanleg van de 6 m hoge klimroute (blauwe route) ten zuiden van de Brandlaan zal de reeds verlaten broedkolonieplaats van blauwe reiger definitief verloren gaan. Hoewel het niet direct vanuit de Flora- en faunawet wordt verlangd, kan er ook voor worden gekozen om de route niet de Brandlaan te laten kruisen waardoor de betreffende broedkolonieplaats in de toekomst mogelijk weer in gebruik kan worden genomen.

4.5

Amfibieën

INVENTARISATIE

Uit informatie van de NDFF (1) blijkt dat de betreffende kilometerhokken redelijk tot goed zijn onderzocht op de aanwezigheid van amfibieën. Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de licht beschermde soorten bastaard kikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander, de middelzwaar beschermde alpenwatersalamander en de streng beschermde kamsalamander en poelkikker.

In de periode 1985 tot en met 1990 is één waarneming van een kamsalamander uit kilometerhok 233-556 bekend. Gezien de enkele waarneming is het onwaarschijnlijk dat er een populatie van kamsalamander in of nabij het plangebied aanwezig is. De waarneming kan betrekking hebben op een zwerfend individu vanuit het landgoed Overcingel alwaar een bekende populatie aanwezig is.

Uit de betreffende kilometerhokken zijn drie waarnemingen (2003 en 2007) van poelkikker bekend. Gezien habitateisen van deze soort en het aantal waarnemingen is het onwaarschijnlijk dat er een populatie van deze soort in of nabij het plangebied aanwezig is.

Van de overige soorten komen de meeste gedetailleerde waarnemingen uit de omgeving van de oude ijsbaan, die aan de noordoostzijde van het Asserbos ligt. Naar verwachting worden de daar gelegen vijver en sloten gebruikt als voortplantingswateren. Binnen of direct rond het plangebied zijn geen geschikte voortplantingswateren voor zwaarder beschermde soorten aanwezig. Een aantal amfibiesoorten is buiten de voortplantingsperiode minder gebonden aan (voortplantings)wateren. De afstand tussen de voortplantingshabitat en het landhabitat betreft voor alpenwatersalamander 400 m, voor kleine watersalamander tot ongeveer 1.000 m en voor bruine kikker en gewone pad meerdere kilometers (7).

Het plangebied en de directe omgeving heeft geen hoge waarde voor amfibieën. Daarnaast ligt het plangebied op enige afstand van potentiële voortplantingswateren. De kans dat juist in het plangebied een exemplaar van alpenwatersalamander wordt aangetroffen is hiermee zeer klein en verwaarloosbaar.

EFFECTEN

Door de ontwikkelingen zal het plangebied als leefgebied voor amfibieën veranderen, maar niet als zodanig verloren gaan. Bij graafwerkzaamheden zullen echter terreindelen worden vergraven, waardoor (overwinterings)-verblijfplaatsen worden vernietigd en/of verstoord. Ook kunnen tijdens de werkzaamheden enkele exemplaren worden gedood.

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep amfibieën ontstaan. In het plangebied kunnen enkele licht beschermde soorten worden aangetroffen. Vaste verblijfplaatsen van deze soorten kunnen worden vernietigd en verstoord (artikel 11) als gevolg van de ontwikkelingen. Ook kunnen enkele exemplaren worden gedood (artikel 9). In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor licht beschermde soorten een vrijstelling voor de artikelen 9 tot en met 11. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is een ontheffingsaanvraag voor deze soorten niet aan de orde. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

CONCLUSIE

4 . 6

Reptielen

Uit informatie van de NDFP (1) blijkt dat de betreffende kilometerhokken slecht tot matig zijn onderzocht op de aanwezigheid van reptielen. Er zijn binnen de kilometerhokken twee waarnemingen van reptielen bekend. In 2003 is een ringslang (streng beschermd) op geruime afstand van het plangebied, nabij De Smelt waargenomen. Gezien de enkele waarneming is het onwaarschijnlijk dat er een populatie van ringslang nabij het plangebied aanwezig is. De waarneming zal betrekking hebben op een zwervend individu vanuit een het natuurgebied Fochteloërveen. Daarnaast is er een waarneming van een levendbarende hagedis (middelzwaar beschermd) bekend in kilometerhok 233-555 uit 1955. Gezien het ontbreken van recentere waarnemingen is het onwaarschijnlijk dat in of nabij het plangebied een populatie van levendbarende hagedis aanwezig is. Het plangebied zelf vormt ook geen geschikt leefgebied voor reptielen. Er worden derhalve geen reptielen binnen het plangebied verwacht.

INVENTARISATIE

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep reptielen ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen effecten op reptielen verwacht.

EFFECTEN/CONCLUSIE

4 . 7

Vissen

Uit informatie van de NDFP (1) blijkt dat de betreffende kilometerhokken slecht tot redelijk zijn onderzocht op de aanwezigheid van vissen. In 2006 is een bierpje (middelzwaar beschermd) op geruime afstand van het plangebied nabij De Smelt waargenomen. Belangrijke habitateisen van het bierpje zijn helder en stromend water. De sloten in het plangebied bevatten over het algemeen een beperkte hoeveelheid water en hierin is geen echte stroming aanwezig. Plaatselijk staan ook delen droog. In de sloten is daarnaast veel afgevallen blad aanwezig. De sloten vormen geen geschikt leefgebied voor

INVENTARISATIE

bermpje. Er worden in het geheel geen beschermde vissoorten in het plangebied verwacht.

EFFECTEN/CONCLUSIE Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep vissen ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen effecten op beschermde soorten verwacht.

4 . 8

D a g v l i n d e r s

INVENTARISATIE Op basis van de NDFF (1) blijkt dat de betreffende kilometerhokken redelijk tot goed zijn onderzocht op de aanwezigheid van dagvlinders. In de betreffende kilometerhokken zijn geen beschermde soorten vastgesteld. Binnen het plangebied is ook geen geschikt leefgebied voor beschermde dagvlinders aanwezig. Er worden derhalve geen beschermde dagvlinders binnen het plangebied verwacht.

EFFECTEN/CONCLUSIE Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep dagvlinders ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen effecten op beschermde soorten verwacht.

4 . 9

L i b e l l e n

INVENTARISATIE Op basis van de NDFF (1) blijkt dat de betreffende kilometerhokken vrij goed zijn onderzocht op de aanwezigheid van libellen. In de betreffende kilometerhokken zijn geen beschermde soorten vastgesteld. Binnen het plangebied is ook geen geschikt leefgebied voor beschermde libellen aanwezig. Er worden derhalve geen beschermde libellen binnen het plangebied verwacht.

EFFECTEN/CONCLUSIE Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep libellen ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen effecten op beschermde soorten verwacht.

4 . 1 0

O v e r i g e o n g e w e r v e l d e n

INVENTARISATIE Met het oog op de aanwezige biotopen en het voorkomen/de verspreiding in Nederland worden binnen en direct rond het plangebied geen beschermde overige ongewervelde soorten verwacht.

EFFECTEN/CONCLUSIE Op basis van het veldbezoek is een voldoende beeld van de soortengroep ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden geen effecten op beschermde soorten verwacht.

Conclusie en consequenties

5

5.1

Beschermde gebieden

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 liggen op ruime afstand van het plangebied en zijn hiervan gescheiden door bebouwing en infrastructuur. Gezien de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten op deze gebieden te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig.

NATUURBESCHERMINGS-
WET

Het plangebied ligt deels in de Ecologische Hoofdstructuur (het Asserbos). Gezien de aard van de ontwikkelingen leiden deze voor het westelijke deelgebied (deelgebied 1) en voor de kinderboerderij (deelgebied 2) niet tot significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur.

ECOLOGISCHE HOOFD-
STRUCTUUR

De ontwikkeling van het natuurspeelbos/klimbos zal in harmonie met de natuur plaatsvinden. Aantasting van de kenmerken rust en stilte, bodem opbouw, waterkwaliteit en donkerte zal minimaal zijn. Het is raadzaam om bij de planning en daadwerkelijke realisatie van de plannen een deskundige op het gebied van natuurwaarden te betrekken. Bij de realisatie van het natuurspeelbos/klimbos moet in ieder geval aan de volgende voorwaarden worden voldaan:

- geen verharding;
- geen verlichting;
- geen toegang tussen zonsondergang en -opkomst;
- geen bebouwing;
- aanleg routes buiten broedseizoen van vogels;
- minimale verstoring van de vegetatie;
- minimale verstoring van de bodem.

Met minimale verstoring van de vegetatie en bodem wordt bedoeld dat alleen verstoring plaatsvindt die in redelijkheid nodig is voor de uitvoering van de plannen en dat deze verstoring zo klein mogelijk dient te worden gehouden. Het gaat hierbij onder meer om verstoring als gevolg van ruimtebeslag van de paden en het tijdelijk betreden van het gebied voor aanlegwerkzaamheden.

De huidige getoetste plannen voldoen voor wat betreft de ruimtelijke aspecten aan de voorwaarden. Effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden als gevolg van de realisatie van het natuurspeelbos/klimbos zijn beperkt. Effecten hebben vooral betrekking op de actuele broedvogelpopulatie van het bos in

deelgebied 3. Omdat het om relatief algemeen voorkomende soorten gaat en een relatief klein oppervlak van het gehele Asserbos gaat, is het effect beperkt. Het is aan het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe, om in het kader van de provinciale omgevingsverordening te oordelen of de activiteiten toelaatbaar zijn.

5.2

B e s c h e r m d e s o o r t e n

Uit het onderzoek komt naar voren dat in en rond het plangebied verschillende beschermde soorten voorkomen en dat met betrekking tot de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen aandacht noodzakelijk is voor de volgende beschermde waarden.

Broedvogels

Met betrekking tot de aanwezigheid van broedvogels moet bij het uitvoeren van de werkzaamheden en het gebruik rekening worden gehouden met het broedseizoen (zie voorwaarden paragraaf 4.4). In gebruik zijnde nesten mogen niet worden verstoord en/of vernietigd.

Door de aanleg van de 6 m hoge klimroute (blauwe route) ten zuiden van de Brandlaan zal de reeds verlaten broedkolonieplaats van blauwe reiger definitief verloren gaan. Hoewel het niet direct vanuit de Flora- en faunawet wordt verlangd, kan er ook voor worden gekozen om de route niet de Brandlaan te laten kruisen waardoor de betreffende broedkolonieplaats in de toekomst mogelijk weer in gebruik kan worden genomen

Licht beschermde soorten

Als gevolg van de plannen zullen verbodsbepalingen ten aanzien van het voorkomen van een aantal licht beschermde soorten worden overtreden. Het gaat hierbij om een aantal soorten in de soortengroepen vaatplanten, zoogdieren en amfibieën. Voor licht beschermde soorten geldt een vrijstelling van de betreffende verboden in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen ontwikkelingen hoeft voor deze soorten geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

Zorgplicht

Het is raadzaam om bij de planning en daadwerkelijke realisatie van de plannen een deskundige op het gebied van natuur te betrekken. Zo is het onder meer verstandig om het gebied vooraanvang van de werkzaamheden nogmaals te laten bezoeken door een deskundige op het gebied van natuur. Met name in het bosgebied kunnen in relatief korte tijd nieuwe natuurwaarden ontstaan.

5 . 3

H o u d b a a r h e i d

Gezien de aangetroffen soorten en de in dit rapport opgenomen voorziene plannen en activiteiten behoudt dit onderzoek drie jaar zijn geldigheid voor een wettelijke of juridische procedure (onder andere een besluit voor de Wro). Bij aanpassingen van het oorspronkelijke plan en veranderingen in de terrein-omstandigheden van het plangebied, die kunnen leiden tot andere inzichten met betrekking tot natuurwaarden, zal een actualisatie van het onderzoek moeten plaatsvinden. Dit geldt ook wanneer het beleid voor beschermde gebieden in de omgeving verandert.

Bronnen

6

6.1

Veldbezoek

Het plangebied en omgeving is op 3 maart 2011 door de heer ing. D.J. Venema bezocht om een indruk te krijgen van het terrein en het voorkomen van planten- en diersoorten. Tijdens het bezoek zijn plantensoorten genoteerd, maar zijn verder geen volledige vegetatieopnamen gemaakt. Het was een bewolkte dag met een maximumtemperatuur van 4°C en een matige wind.

VERKENNEND VELDBEZOEK

Op 27 oktober 2011 is het plangebied en de omgeving een tweede maal bezocht door ing. D.J. Venema. Het was een half bewolkte dag met een maximumtemperatuur van 14 °C en een zwakke wind.

Op 17 november 2011 is het plangebied en de omgeving een derde maal bezocht door ing. D.J. Venema ten behoeve van een uitbreiding van het plangebied en gewijzigde plannen. Het was een halfbewolkte dag met een maximumtemperatuur van 3°C en een zwakke wind.

6.2

Media

1. www.ndff-ecogrid.nl/. De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) maakt natuurgegevens in Nederland toegankelijk. Snel, betrouwbaar, eenvoudig en actueel. De NDFF is een initiatief van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie en de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF);
2. www.telmeel.nl. Invoerportaal van de landelijke Particuliere Gegevens-beherende Organisaties (PGO's), op de site is tevens verspreidingsinformatie van planten en dieren te vinden;
3. www.provincie.drenthe.nl/zoek/kaartmateriaal. Atlas van Drenthe is een initiatief van de provincie Drenthe. Binnen de provincie Drenthe is veel geografische informatie te vinden waarmee beleid wordt ondersteund of gevisualiseerd. Het Geoportaal voorziet in de behoefte actuele geografische bestanden in een gebruiksvriendelijke open vorm beschikbaar te stellen aan met name andere overheden, waterschappen en ingenieursbureaus.

Literatuur

4. Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, De Dagvlinders van Nederland, verspreiding (periode <1980-2003) en bescherming, Nederlandse fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2006.
5. Brouwer, T., B. Crombaghs, A. Dijkstra, Vissenatlas Groningen Drenthe (verspreidingsperiode 1980-2007), Uitgeverij Profiel Bedum, 2008.
6. BügelHajema Adviseurs, Nader onderzoek naar vleermuizen en huismus Milieu Educatief Centrum te Assen, projectnummer 015.00.02.57.00, Assen 30 juni 2011.
7. Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse fauna 9, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2010;
8. Dijkstra, A.C.J., J. de Vries en B.J. Hoentjen, Dagvlinders in Drenthe: Voorkomen en verspreiding 1990-2001, Uitgeverij Publique/Vlinderwerkgroep Drenthe, Emmen 2003.
9. Gemeente Assen, Bosvisie gemeentebossen Assen, Assen maart 2004.
10. Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers, Atlas van de Nederlandse vleermuizen: Onderzoek naar verspreiding (periode 1986-1993) en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht 1997.
11. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, De Nederlandse libellen (Odonata) (verspreidingsperiode <1950-1997) - Nederlandse fauna deel 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2002.
12. Peeters, T.M.J., C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans, W.F. Klein, V. Lefeber, A.J. van Loon, A.A. Maelis, H. Nieuwenhuijsen, M. Reemer, J. de Rond, J. Smit, H.H.W. Velthuis, De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata) (verspreidingsperiode <1980-1999) - Nederlandse fauna deel 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2004.
13. Provincie Drenthe, Amfibieën en Reptielen in Drenthe (verspreidingsperiode 1945-1993), Dienst ruimte en groen in samenwerking met de Werkgroep Amfibieën en Reptielen Drenthe, Assen 1993.
14. Provincie Drenthe, Concretisering EHS Drenthe, Gebieden, doelen en spelregels, provinciaal document 5 november 2010.
15. Provincie Drenthe, Natuurbeheerplan Drenthe 2011, GS 6 juli 2010.
16. Schipper, P. en H. Siebel, Index Natuur en landschap, Onderdeel natuurbeheertypen, Versie 0.4 15 juni 2009;
17. Stichting RAVON, Waarnemingenoverzicht 2009 (verspreidingsperiode 2000-2009), RAVON 38, jaargang 12 (4): blz. 78-98.

18. Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen' (verspreidingsperiode 1999-2006), EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

B i j l a g e n

1. Wet- en regelgeving natuurwaarden
2. N16.01 Droog bos met productie
3. N16.02 Vochtig bos met productie

Bijlage 1. Wet- en regelgeving natuurwaarden

Relevante wet- en regelgeving met betrekking tot soortenbescherming betreft de Flora- en faunawet en het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Relevante wet- en regelgeving met betrekking tot gebiedsbescherming betreft de Natuurbeschermingswet 1998 en het beschermingsregime van de Ecologische Hoofdstructuur. In het navolgende wordt een toelichting op deze wet- en regelgeving gegeven.

Flora- en faunawet

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (artikel 2).

ZORGPLICHT

Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12). Tevens moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat enkele van deze verboden indirect worden overtreden door aantasting van bijvoorbeeld het foerageergebied en migratieroutes.

VERBODEN

Beschermde zijn de inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaardslak en Bataafse stroommossel.

BESCHERMDE SOORTEN

Op 23 februari 2005 is de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze AMvB deelt de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes in. In de 'Lijst van alle soorten beschermd onder de Flora- en faunawet' worden de soorten ingedeeld in drie tabellen. Het gaat hierbij om algemene soorten (soorten uit tabel 1), overige soorten (soorten uit tabel 2) en strikt beschermde soorten (soorten uit tabel 3). Om verwarring te voorkomen, wordt in dit rapport respectievelijk de benaming licht, middelzwaar en streng beschermd gehanteerd.

BESCHERMINGSREGIMES

TABEL 1	<p>Licht beschermde soorten (algemene soorten) zijn in Nederland zo algemeen voorkomend dat wordt aangenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet negatief beïnvloeden. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De verboden, bedoeld in artikel 9 tot en met 11 van de wet, gelden in het geheel niet ten aanzien van mol, bosmuis en veldmuis. Daarnaast gelden ze niet ten aanzien van huisspitsmuis voorzover dit dier zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.</p>
TABEL 2	<p>Voor middelzwaar beschermde soorten (overige soorten) en vogels geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet, mits wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie goedgekeurde gedragscode (zie hierna). Deze gedragscode moet door de sector of de ondernemer zelf worden opgesteld en ingediend voor goedkeuring. Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten ontheffing worden aangevraagd. Toetsingscriteria voor het verlenen van een ontheffing bij middelzwaar beschermde soorten zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de activiteit mag er niet voor zorgen dat afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; - de activiteit moet een redelijk doel dienen.
TABEL 3	<p>Ontheffing voor streng beschermde soorten en vogels wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden. De algemene beleidslijn hierbij is dat de ingrepen zodanig worden gemitigeerd dat er geen effecten zijn te verwachten op het goede voortbestaan van de soort op de locatie van de ingreep. Toetsingscriteria voor het verlenen van een ontheffing zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - er mag geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit zijn; - de activiteit mag er niet voor zorgen dat afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; - er moet een in of bij de wet genoemd belang zijn; - er wordt zorgvuldig gehandeld; - er vindt geen benutting of economisch gewin plaats.
ACTIVITEITENPLAN	<p>Ten behoeve van een ontheffingsaanvraag artikel 75 Flora- en faunawet dient een activiteitenplan te worden opgesteld. In het activiteitenplan worden het doel van de aanvraag en een uitgebreide onderbouwing van de activiteit beschreven. Het vormt de basis van de beoordeling door de Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie.</p>
AFWIJZING	<p>Wanneer door middel van het nemen van mitigerende maatregelen een verbodsovertreding wordt voorkomen, kan het eveneens goed zijn om een activiteitenplan op te stellen om het 'zorgvuldig werken' vast te leggen. Dit activiteitenplan kan via de aanvraagprocedure voor een ontheffing artikel 75 Flora- en faunawet ter beoordeling aan de Dienst Regelingen worden voorgelegd. Hierbij wordt dan ingezet op een goedkeuring van de maatregelen, maar</p>

een afwijzing van de ontheffingsaanvraag. Door uitvoering van de maatregelen die in het activiteitenplan zijn beschreven, wordt een overtreding van de Flora- en faunawet namelijk voorkomen en is een ontheffing niet nodig.

Een gedragscode is een document waarin wordt aangegeven hoe bij het uitvoeren van activiteiten of werkzaamheden schade aan beschermde planten en dieren wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. Ook wordt in de gedragscode aangegeven hoe in de praktijk zorgvuldig wordt gehandeld.

GEDRAGSCODE

Om te voldoen aan de onderzoeksverplichting naar andere eventueel belemmerende regelgeving, zoals gesteld in artikel 3.1.6 Bro, is het voldoende dat een ecooloog vaststelt dat er geen ontheffingen volgens artikel 75 Flora- en faunawet nodig zijn of dat deze kunnen worden verkregen (ABRvS 23 augustus 2006). Dit oordeel is geldig wanneer het is gebaseerd op goed onderzoek en juridisch navolgbaar is gedocumenteerd, zoals in voorliggende rapportage is gebeurd. De begrippen 'ecoloog', 'goed onderzoek' en 'rapportage' zijn beschreven in de 'Handreiking Flora- en faunawet, 31 oktober 2008' van de Dienst Landelijk Gebied.

BEOORDELING

Besluit Rode lijsten flora en fauna

De Rode lijsten zijn officieel door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld (Besluit Rode lijsten flora en fauna, november 2004, gedeeltelijk herzien en aangevuld per september 2009) op grond van de artikelen 1 en 3 van het Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijk leefmilieu in Europa van 19 september 1979 (Verdrag van Bern). Voor het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie zijn de rode lijsten mede richtinggevend voor het te voeren natuurbeleid. Veel rode lijstsoorten (vooral planten) worden niet door de Flora- en faunawet beschermd en hebben daardoor geen (duidelijke) juridische status.

De Rode lijsten zijn samengesteld aan de hand van twee criteria, te weten de trend en de zeldzaamheid. De rode lijstsoorten worden ingedeeld in de volgende categorieën, met de daarbij behorende trend en zeldzaamheid:

SAMENSTELLING

- **UW** uitgestorven op wereldschaal: maximaal afgenomen en nu afwezig op wereldschaal;
- **UWW** in het wild uitgestorven op wereldschaal: maximaal afgenomen en nu in het wild afwezig op wereldschaal, maar in Nederland nog wel in gevangenschap gehouden of gekweekt;
- **VN** verdwenen uit Nederland: maximaal afgenomen en nu afwezig in Nederland;
- **VNW** in het wild verdwenen uit Nederland: maximaal afgenomen en nu in het wild afwezig in Nederland, maar in Nederland nog wel in gevangenschap gehouden of gekweekt;
- **EB** ernstig bedreigd: zeer sterk afgenomen en nu zeer zeldzaam;
- **BE** bedreigd: sterk afgenomen en nu zeldzaam tot zeer zeldzaam, of zeer sterk afgenomen en nu zeldzaam;

- KW kwetsbaar: matig afgenomen en nu vrij tot zeer zeldzaam, of sterk tot zeer sterk afgenomen en nu vrij zeldzaam;
- GE gevoelig: stabiel of toegenomen, maar zeer zeldzaam, of sterk tot zeer sterk afgenomen, maar nog algemeen.

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet uit 1967 voldeed niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen aan natuurbescherming stellen. Daarom is op 1 oktober 2005 de Natuurbeschermingswet 1998 van kracht geworden, die de gebiedsbescherming van nationaal begrensde natuurgebieden bundelt. Daarmee zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet 1998 verwerkt.

BESCHERMDE GEBIEDEN	<p>De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet 1998:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden); - staatsnatuurmonumenten en beschermde natuurmonumenten; - Wetlands. <p>Verder is deze wet de basis voor het nationale Natuurbeleidsplan (structuurvisie) waarin de Ecologische Hoofdstructuur is geregeld.</p>
VERGUNNING	<p>Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen Gedeputeerde Staten van de provincies de vergunningen, maar bij landsbelangoverschrijdende gebieden doet de minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie dit.</p>
ORIENTATIEFASE/VOORTOETS	<p>Bij projecten, plannen en activiteiten in of in de omgeving van een beschermd gebied moet in een vooroverleg tussen het bevoegd gezag en de initiatiefnemer (samen met zijn ecologisch adviseur), worden ingeschat of de voorgestane ontwikkeling een significant negatief effect op dit gebied tot gevolg kan hebben. In deze oriëntatiefase vindt een globale toetsing plaats, de zogenaamde voortoets, waardoor een indicatie van de mogelijke negatieve gevolgen wordt verkregen. Op deze manier kan worden bepaald hoe de verdere procedure dient te worden doorlopen en of vergunningverlening aan de orde is. Het bevordert de voortgang van het proces wanneer de initiatiefnemer een aantal globale onderzoeksgegevens voor dit vooroverleg aanlevert. In voorliggend rapport heeft de ecooloog die gegevens beschreven.</p>
BEOORDELING	<p>In tegenstelling tot de beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet, die door de ecooloog wordt gegeven, is voor de Natuurbeschermingswet 1998 het oordeel van het bevoegd gezag nodig (zie ook Vergunning). Teneinde te voldoen aan artikel 3.1.6 Bro moet het oordeel van het bevoegd gezag deel uitmaken van de besluitvorming in de planologische procedure.</p>

Wanneer er geen wetenschappelijke zekerheid bestaat dat er geen significant negatief effect is, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Indien er mogelijk wel een negatief effect is, maar dit zeker niet significant is, moet een verslechterings- en verstoringstoets worden gedaan. Voor beide toetsen moet de initiatiefnemer de gegevens aanleveren in de vorm van een natuurbeschermingswetrapport. Het bevoegd gezag toetst deze rapportage op verzoek van de initiatiefnemer. In beginsel verleent het bevoegd gezag alleen een vergunning als zekerheid is verkregen dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast. Indien een gebied alleen of mede op grond van een eerdere aanwijzing als natuurmonument is aangewezen, geldt voor dat zelfstandige gebied of voor die specifieke aanwijzingscriteria een lichter afweingskader met een zekere bestuurlijke vrijheid.

VERGUNNINGAANVRAAG

Wanneer het bevoegd gezag een passende beoordeling nodig acht, moet rekening worden gehouden met de ADC-criteria. Het project moet dan achtereenvolgens worden beoordeeld op: mogelijke (A) alternatieven, (D) dwingende redenen van groot openbaar belang en verplichte (C) compensatie. Veel projecten zullen niet aan deze criteria voldoen. Het kan daarom gunstig zijn om bij twijfel over effecten een uitgebreider vooronderzoek te doen in de vorm van een natuurbeschermingswetonderzoek. Een interactief proces tussen de onderzoekers, de initiatiefnemer en zijn ontwerpers, biedt daarnaast de mogelijkheid om het plan zo bij te stellen dat significant negatieve effecten worden voorkomen.

ADC-CRITERIA

De omvang van de effecten wordt getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende beschermd gebied. Deze doelstellingen zijn of worden opgenomen in de aanwijzingsbesluiten en de beheerplannen. In het aanwijzingsbesluit van een Natura 2000-gebied staat vanwege welke soorten en habitats en om welke reden het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen van een gebied mogen niet worden geschaad.

INSTANDHOUDINGSDOELEN

Ten tijde van het schrijven van dit rapport zijn nog niet alle aanwijzingsbesluiten voor de 162 Natura 2000-gebieden klaar. De laatste stand van zaken met betrekking tot de (definitieve) aanwijzingsbesluiten is te vinden op de internetsite van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (gebiedendatabase). Zolang definitieve aanwijzing nog niet heeft plaatsgevonden, wordt getoetst aan de bestaande gebiedsdocumenten of de conceptaanwijzingsbesluiten.

AANGEWEZEN

Voor alle Natura 2000-gebieden moeten beheerplannen worden opgesteld. In een beheerplan wordt vastgelegd hoe en wanneer de doelen voor een gebied worden gehaald (instandhoudingsdoelstellingen). Activiteiten in en rondom Natura 2000-gebieden (landbouw, recreatie, waterbeheer) die negatieve effecten op de natuur(doelen) hebben, kunnen ook in het beheerplan worden geregeld, waarmee een integrale aanpak wordt bewerkstelligd. Een beheerplan moet binnen drie jaar na aanwijzing als Natura 2000-gebied worden vastge-

BEHEERPLANNEN

steld. Sinds 1 september 2009 zijn voor ruim 80 van de 168 gebieden concept-beheerplannen beschikbaar.

Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangende structuur van gebieden met een speciale natuurkwaliteit (doelen). De Ecologische Hoofdstructuur moet biodiversiteit en duurzame natuurkwaliteit in Nederland waarborgen. De Ecologische Hoofdstructuur is een beleidsconcept dat zijn wortels heeft in het Nationaal Natuurbeleidsplan van 1990 en een vervolg heeft gekregen in de Nota Ruimte van 2006. Provincies zijn verantwoordelijk voor de realisering van de Ecologische Hoofdstructuur. In het Streekplan, het Provinciaal Omgevingsplan en/of de Provinciale Ruimtelijke Verordening is dit als beleidsdoel opgenomen.

BESCHERMDE GEBIEDEN

De Ecologische Hoofdstructuur bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden;
- toekomstige natuurgebieden;
- beheergebieden.

BESCHERMING

Voor de EHS geldt het beschermings- en compensatieregime uit de Nota Ruimte, zoals uitgewerkt in de Spelregels EHS (Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldbenadering en herbegrenzen EHS). In het geval van een ruimtelijke procedure worden ingrepen bij EHS-gebieden door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie, getoetst. Wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur mogen niet worden aangetast. Aantasting wordt alleen verdedigbaar geacht als aantoonbaar is dat het project van groot openbaar belang is en er geen redelijk alternatief bestaat. Hier geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-principe. De aantasting moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd. Restschade moet worden gecompenseerd.

BEOORDELING

In tegenstelling tot de beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet, die door een ecooloog wordt gegeven, is in het geval van effecten op de Ecologische Hoofdstructuur het oordeel van het bevoegd gezag nodig. Dit komt overeen met de Natuurbeschermingswet 1998. Het college van Gedeputeerde Staten van de betreffende provincie is gewoonlijk het bevoegd gezag.

Bijlage 2. N16.01 Droog bos met productie

1.1 Algemene beschrijving

Droog bos met productie bestaat uit verschillende, veelal van oorsprong aangeplante, bosopstanden van den, (winter)eik, beuk, Douglas, lariks of fijnspar. De voedselarmere delen worden grotendeels gedomineerd door den, eik en beuk, op de wat rijkere bodems is er een hogere groei van beuk, Douglas, lariks en spar, met betere mengingsmogelijkheden. Dit bostype is de productievariant van het bostype dennen-, eiken- en beukenbos (zonder productie; 15.02).

Het bostype komt voor op een voedselarme tot lemige, zandige, zure ondergrond van het Droge Zandlandschap, zoals op de Veluwe, delen van Drenthe en Brabant. Lokaal is het bostype te vinden in het heuvellandschap, kalkarme duinen en strandwallen. Het bostype is veelal uit hakhout, heide- en stuifzandterreinen ontstaan, maar kan ook zijn aangelegd op voormalige landbouwgronden waardoor de bovengrond is verrijkt.

Het is het omvangrijkste bostype en combineert een redelijke tot goede groei met een ruime variatie aan, en mengingsmogelijkheden van, loof- en naaldboomsoorten, vooral op de wat lemigere bosgroeiplaatsen. Het maakt dit type tot het belangrijkste type voor de houtproductie. De diversiteit is (nog) relatief laag. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de uniforme aanleg en beheer in het verleden, door de jonge leeftijd van de bossen en onvoldoende abiotische kwaliteit als gevolg van verzuring en vermesting. Oudere bossen en bossen op of grenzend aan oude bosgroeiplaatsen, hebben een relatief hoge natuurpotentie vooral wanneer deze een gevarieerde structuur met substantieel aandeel zware bomen en dood hout hebben. De betekenis voor de biodiversiteit bestaat vooral uit (vaak bedreigde) paddestoelen, korst- en bladmossen, enkele vaatplanten, insecten en broedvogels.

Droog bos met productie kan bestaan uit meer lichtere bossen door (mengen van) den, lariks, eik en berk en/of meer donkere bossen (door mengingen) met beuk, Douglas en fijnspar. De armere delen blijven bij spontane ontwikkeling hoofdzakelijk een door dennen, eiken en beuken gedomineerd bos. Op de wat rijkere delen leidt spontane ontwikkeling tot een bos waarin (combinaties van) beuk, Douglas, lariks of spar zullen gaan overheersen, vaak ten koste van den en eik. Het bostype combineert productieve soorten en een substantieel aandeel kwaliteitsbomen, met mede door het beheer beïnvloede, verschillende ontwikkelingsfasen, een gevarieerde bosstructuur, menging van boomsoorten en dood hout.

Spontane ontwikkelingen leiden (de komende decennia) vaak naar een dichter, vrij eenvormig bos met natuurlijke verjonging van beperkte samenstelling en matige productiepotentie. Natuurlijke verstoringen zoals windworp hebben

(vooralsnog) een beperkt effect hierop. De bedekking, samenstelling en door-groeipectieven van loofbomen, struiken en struwelen worden sterk beperkt door de mate waarin herbivoren aanwezig zijn (edelhert, ree). Vaak is menselijk beheer, zoals kap, begrazingsbeheer en inbreng van strooiselverrij-kende soorten (zie Droge bos variant zonder productie; 15.02), nodig om dy-namiek, variatie en vestigingsmilieus te bevorderen. Hiermee kan tegelijkertijd gestuurd worden op verjonging die voldoende potentie heeft om de productie in kwalitatieve en kwantitatieve zin te waarborgen.

1.2 Afbakening

- Droog bos met productie omvat bossen op de voedselarme tot lemige zandgronden gedomineerd door loofbomen en (meereisende) naald-boomsoorten.
- Houtoogst is een doel en vindt periodiek plaats met een hogere intensi-teit dan in de droge bossen beheertypen zonder productie, of boomsoor-ten die oorspronkelijk van buiten Europa zijn ingevoerd zijn dominant over meer dan 20% van het areaal van het betreffende bosgebied, ook als er geen productiedoelstelling is.

Voorbeeldgebieden

Staphorst, Noord-Bargerbos, Kootwijk, Speulderbos, Mastbos, Gieten-Borger en Emmerdennen.

Bijlage 3. N16.02 Vochtig bos met productie

1.1 Algemene beschrijving

Vochtig bos met productie bestaat uit loofbossen die worden gedomineerd door diverse boomsoorten, zoals populier, es, esdoorn, beuk, haagbeuk, eik, iep en els. Het is een grotendeels gesloten bos met een weelderige ondergroei. Dit bostype is de productievariant van delen van het haagbeuken- en essenbos en beek- en rivierbegeleidend bos.

Het komt voor op matig nat tot matig droge, vrij voedselrijke kleiige tot zandige bodems, waaronder overstromingsdelen van beken. Het bostype kan worden gevonden in het rivierengebied op oeverwallen en hoge uiterwaarden, lokaal op lemige zandgronden in het oosten, op kleibodems, zoals in de Flevopolders maar ook in de kustgebieden, en lemige/kleiige kalkhellingen in Zuid-Limburg.

Dit bostype levert een belangrijke bijdrage aan de houtvoorziening door de goede groei van diverse gewilde (hardhout) loofboomsoorten. In potentie kan dit bostype de meeste houtige soorten bevatten. De diversiteit is laag tot matig hoog. Vooral soorten van oudere, meer ontwikkelde bosgroeiplaatsen ontbreken vaak nog, terwijl makkelijk koloniserende sporenplanten en vogels al aanwezig zijn. Door snelle groei en sterfte kan binnen afzienbare tijd een gevarieerde bosstructuur ontstaan, met veel dood hout en een weelderige struiklaag en bodemvegetatie.

Populier kan een belangrijke bijdrage leveren aan snelle bosontwikkeling en de productie van aanzienlijke hoeveelheid zaaghout en (dik) dood hout. De ondergroei bij populier wordt echter vaak (nog) gedomineerd door ruigtekruiden, zoals grote brandnetel. Ook in door andere boomsoorten gedomineerde bossen treedt regelmatig verruiging op in grotere open plekken. Dit kan de verjonging van gewenste boom- en struiksoorten belemmeren. Kleinschalige kap en aanplant wanneer zaadbronnen van gewenste soorten nog ontbreken kan de (kwalitatieve en kwantitatieve) productie en samenstelling bevorderen.

1.2 Afbakening

- Het beheertype Vochtig bos met productie omvat bossen op basenrijke bodems gedomineerd door (meereisende) loofboomsoorten.
- Houtoogst is een doel en vindt periodiek plaats met een hogere intensiteit dan in de Vochtige bossen beheertypen zonder productie, of boomsoorten die oorspronkelijk van buiten Europa zijn ingevoerd zijn dominant over meer dan 20% van het areaal van het betreffende bosgebied, ook als er geen productiedoelstelling is.

Voorbeeldgebieden

Horsterwold, Haagse Bos, Spijk-Bremerberg en Kuinderbos.

Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Assen

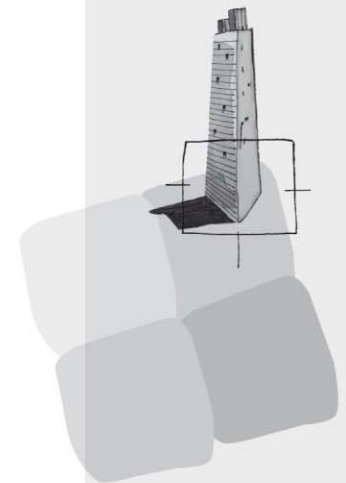
Contactpersoon
Mevrouw mr. drs. E.G.E. Kuiper

Rapport
De heer ing. D.J. Venema
BügelHajema Adviseurs

Fotografie
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding
De heer mr. A.J. Meeuwissen
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
015.00.02.57.00

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordening en Milieu BNSP
Vaart nz 48-50
Postbus 274
9400 AG Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E assen@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort